

Nr 247.

Av herr **Björck, Wilhelm, m. fl.**, om ändring i lagen om skyddskoppymning m. m.

I anledning av väckta motioner hemställde 1930 års riksdag, att Kungl. Maj:t måtte låta verkställa en allsidig och förutsättningslös utredning, huruvida och i vilken mån utan äventyrande av folkhälsan undantag från ympning enligt 2 § och 3 § a) och b) må kunna medgivas i större utsträckning än för närvarande är fallet.

Sagda utredning har sedermera verkställts genom sakkunniga, tillkallade inom socialdepartementet. Betänkandet förelåg redan 1932. Förslaget, som knappast i det hela kan sägas innebära den lättnad i vaccinationstvånget, som man ganska allmänt torde ha väntat efter frågans riksdagsbehandling och som med hänsyn till nutida hygieniska förhållanden bör få anses försvarlig, har från sakkunnigaste håll, karolinska institutets lärarkollegium, mötts av en kritik, som utmynnat i ett instämmande i kravet på en fullständig utredning rörande revision av hittillsvarande lagstiftning med syfte att lätta på eller rentav avskaffa tvånget. Något förslag på grundval av sagda utredning har emellertid icke hittills av Kungl. Maj:t förelagts riksdagen.

Under sådana omständigheter synes anledning föreligga för riksdagen att ånyo taga saken i övervägande. Med hänsyn till vaccinationens värde som skyddsmedel mot en förödande farsot, torde man, på sätt andra lagutskottet uttalade i sitt utlåtande nr 39 vid 1930 års riksdag, icke kunna helt och hållet undvara bestämmelser om obligatorisk vaccination. Det allmännas intresse torde kräva, att personer i yrken, som äro särskilt utsatta för smittofara, såsom läkare, sjukhuspersonal och sjömän, underkastas obligatorisk vaccination. Likaledes lär det få anses uppenbart, att i vissa situationer en allmän vaccinationsplikt kan bliva ofrånkomlig. Å andra sidan har erfarenheten såväl från vårt land som från åtskilliga andra länder givit bestämt stöd för den uppfattningen, att det icke är nödvändigt för att smittkoppsepidemier skola förhindras vinna insteg i ett land, att samtliga dess invånare ständigt genom vaccination hållas immuna mot smittämnet. I vårt grannland Norge består sålunda i realiteten ingen tvångsvaccination, och i England, där man dock på grund av den livliga kommunikationen med länder, vilkas befolkning lever under bristfälliga hygieniska betingelser, skulle kunnat vänta en rigorös lagstiftning, är vaccinationen frivillig. Statistiken visar, att Norge under åren 1924—1930 haft lika få sjukdomsfall i koppor som Sverige — 3 fall, intet dödsfall mot 1 fall, intet dödsfall — och i England inträffa visserligen åtskilliga fall årligen, medan dödlig-

heten är så låg, att sjukdomen här synes ha helt förlorat sin tidigare allvarliga karaktär, t. ex. år 1930 28 dödsfall på 11 876 sjukdomsfall.

Vaccinationseffektiviteten i vårt land är sedan en följd av år så låg, att man redan med hänsyn härtill har anledning spörja, huruvida det verkligen finnes skäl att bibehålla tvånget. Enligt i statistisk årsbok offentliggjorda uppgifter, vaccinerades 1930 icke fullt 60 procent av samtliga födda barn. Det relativa antalet befinner sig också i ständigt sjunkande. Då man vidare betänker, att immuniteten enligt sakkunnigas mening successivt avtar, för att efter 10—15 år försvinna, och ett betydande antal medborgare aldrig revaccineras, torde de effektivt skyddades andel i folket kunna uppskattas till högst 25 procent. Redan denna siffra ådagalägger, att det skydd mot smittkoppsfaran, som för närvarande består, i mycket har en fiktiv karaktär. Detta faktum är ägnat att väsentligen försvaga intrycket av den sakkunskap, som hävdar nödvändigheten av tvångets fortsatta upprätthållande. Kritiken på denna punkt har också tagit sig uttryck i karolinska institutets uppseendeväckande ståndpunktstagande.

På grund av de i många fall mycket betydande obehag och risker, med vilka ympningen enligt den verkställda sakkunnigutredningen visat sig förbunden, har man anledning ifrågasätta, att samhället under tider, då epidemi icke råder, bör kunna inskränka utkrävandet av vaccinationsplikten.

I detta syfte synes i första rummet böra komma under övervägande en uppmjukning av § 5 mom. 3 av lagen om skyddskoppypmpning den 2 juni 1916. Härvid torde den i motion till 1930 års riksdag föreslagna formuleringen vara ägnad att interimistiskt undanröja de allvarligaste missförhållandena i nu bestående ordning.

Men därjämte synes anledning föreligga för riksdagen att, på sätt lärarkollegiet vid vår främsta medicinska utbildningsanstalt under anslutning från kanslersämbetet påkallat, hos Kungl. Maj:t begära en skyndsamt utredning rörande behovet av det allmänna vaccinationstvångets bibehållande under normala förhållanden.

Under återopande av det sålunda anförda hemställes,

att riksdagen ville besluta, dels att § 5 mom. 3 av lagen om skyddskoppypmpning den 2 juni 1916 skall erhålla följande ändrade lydelse:

Säger sig någon, som är ansvarig för barns befordran till ympning enligt 2 §, hysa farhåga för att ympning skall för barnet medföra ohälsa som ej är blott tillfällig, må barnet, efter framställning hos medicinalstyrelsen, undantagas från ympning enligt nämnda paragraf.

Finner medicinalstyrelsen vid prövning av ansökning, varom här är fråga, sådana skäl icke vara förebragta, att un-

dantagande från ympning må meddelas, skall ärendet underställas Kungl. Maj:ts prövning»;

dels ock i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa att Kungl. Maj:t ville skyndsamt låta utreda behovet av den nuvarande allmänna barnvaccinationens bibehållande samt för 1935 års riksdag framlägga de förslag till ändringar i gällande lagbestämmelser, som av utredningen må föranledas.

Stockholm den 22 januari 1934.

Wilhelm Björck.

Em. Bjurström.

Ernst Åström.

Erik Dalberg.

